

A LEGFŐBB ÉRDEK KONCEPCIÓ

Jogsabályi háttér:

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye (1991. évi LXIV. tv.) foglalja össze azoknak a jogoknak a minimumát, amelyeket minden aláíró államnak biztosítania kell a területén élő gyermekek számára, de ezen túl tartalmazza ezen jogok összességét átható legfőbb érdek koncepcióját is. A gyermek ezen legfőbb érdekének elvét az Egyezményből átemelték többek között a Gyermekvédelmi törvényünkbe (1997. évi XXXI. tv.) is.

Fordítási hiba:

Az magyar jogsabályokban a "gyermek mindenk felett álló érdeke" kifejezés szerepel, mely jogértelmezési szempontból problematikus. Az angol "best interest of the child" kifejezést sokkal szerencsésebb lenne a gyermek legfőbb érdekének fordítani, a hiba korrigálása a magyar jogsabályok szintjén azonban egyelőre még az elmúlt 30 évben sajnos nem történt meg.

Kiemelt szerep:

Fontosságát már csak az is mutatja, hogy az Egyezmény értelmezése kapcsán született 14. számú, ún. [Általános nagykommentár](#) 22 hosszú oldalon keresztül fejt ki, értelmezi és elemzi a legfőbb érdek elvének elsődleges szempontként történő figyelembevételét a gyermeket érintő valamennyi intézkedés kapcsán.

Alanyi jog + értelmező jogi elv + eljárási szabály egyben:

A kommentár a gyermek legfőbb érdekét egyszerre tekinti alanyi jognak, alapvető jogelvének és egyben eljárási szabálynak is.

- *Alanyi jogként:* az elvet, mint elsődleges szempontot kell figyelembe venni, ez az államokra nézve közvetlenül alkalmazandó – azaz önvégrehajtó.
- *Jogelvként:* ha a gyermek ügyében egy rendelkezés többféleképpen értelmezhető, azt kell választani, amely a leginkább szolgálja az ő legfőbb érdekét.
- *Eljárási szabályként:* eljárási garanciák biztosítása, amelyek a gyereket érintő döntéshozatalnál kötelezően alkalmazandóak minden esetben.

Értelmezési kérdések:

A kommentár szerint az elvet:

- más gyermekjogokkal, rendelkezésekkel összhangban kell értelmezni,
- így azt dinamikus fogalomként kezelni,
- mindig az adott kontextusnak megfelelően kell értékelni,
- egyaránt egyéni és kollektív jogként szükséges rá tekinteni,
- rugalmas és adaptálható fogalomként a manipuláció lehetőségét is magában rejti, ezért érdemes az ezzel való visszaélésekre is figyelemmel lenni.

Eseti alapú alkalmazás:

Értékelése olyan egyedi tevékenység, amelyet mindig eseti alapon kell végezni, az egyes gyermekek, gyermekek csoportja vagy általánosságban a gyermekek sajátos körülményeinek ismeretében (szubjektív + objektív tényezők).

Szubjektív: életkor, nem, fejlettség, traumatizáltság, egyéni tulajdonságok, fogyatékoság, család, társadalmi és kulturális közeg, stb.

Objektív: eljárási tényezők, véleménynyilvánítás biztosítása, eljáró szakemberek felkészültsége, módszerei, minőségi alternatív eszközök megléte, stb.

